

สรุปเนื้อหาจากการสัมมนา

“ เดินหน้า GMO บรรษัททำไร ประชาชนไทยลุ่มจม ”

วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2557

GMO กับวาระซ่อนเร้นในขณะนี้

เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2557 มีการประชุมที่จัดโดยคณะทำงานศึกษาเรื่องพืชจีเอ็มโอ (GMO) ในประเทศไทย ซึ่งตั้งขึ้นโดยอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ 4 ข้อ แต่งตั้งโดย พล.อ.ฉัตรชัย บรรยาศาศน์ในการประชุมนี้เป็นกังวลมาก เพราะการประชุมในวันนั้นพยายามสรุปว่าจะต้องเตรียมการทดลองจีเอ็มโอในแปลงทดลอง ซึ่งในที่ประชุมบางฝ่ายได้พยายามให้มีการศึกษาทางวิชาการ เศรษฐกิจ และสังคมเกี่ยวกับจีเอ็มโอก่อน และต้องเตรียมพร้อมทั้งจีเอ็มโอให้ดีทุกด้าน แต่อีกฝ่ายในที่ประชุมก็พยายามต้องการสรุปว่า ให้มีการทดลองจีเอ็มโอได้เลย

จึงเกิดเป็นวาระเร่งด่วนที่ต้องจับตามอง เพราะ GMO เป็นเรื่องใหญ่ของประเทศ แต่กลับไม่มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ของคนในสังคม มีเพียงการประชุมที่พยายามสร้างความชอบธรรมให้กับ GMO เท่านั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ชอบธรรม

สถานการณ์ GMO ในประเทศไทย 20 ปีที่ผ่านมา

เริ่มจากการเข้ามาของมะเขือเทศ

พ.ศ.2538 พบการหลุดออกมาจากแปลงทดลองของฝ้าย บีที (GMO) ในพื้นที่เกษตร

พ.ศ. 2544 คณะรัฐมนตรี ได้มีมติไม่อนุญาตให้มีการทดลองในระดับไร่นาจนกว่าจะมีกฎหมาย
ความปลอดภัยทางชีวภาพก่อน

พ.ศ. 2547 มีการลักลอบทดลองปลูกมะละกอจีเอ็มโอ ระหว่างกรมวิชาการเกษตรกับ
มหาวิทยาลัยคอร์เนล พบว่า มีการหลุดรอดออกไปของมะละกอจีเอ็มโอจากแปลงทดลอง รัฐมนตรีในสมัย
นั้นจึงได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยมีประเด็น คือ

1) ฝ้ายบีทีหลุดออกไปจากแปลงทดลองได้อย่างไร

2) การพยายามจะยืนยันว่า สิทธิบัตรของมะละกอจีเอ็มโอ แยกดำ เป็นอธิปไตยของประเทศเหนือ
ทรัพยากร แต่ต่อมากลับพบว่า คณะที่ทำการทดลองของมหาวิทยาลัยคอร์เนลได้จดสิทธิบัตรเป็นของ
ตนเองไปแล้ว และได้มีการสรุปจากคณะกรรมการว่า สาเหตุการหลุดออกไปของมะละกอจีเอ็มโอ เกิด
จากคนภายในที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของการจดสิทธิบัตรไวรัสไบโอดีทต่างจุดวงแหวน เมื่อกระทรวงเกษตรมีความสัมพันธ์อันดีกับมหาวิทยาลัยคอร์เนล จึงให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้คนดำเนินการเรื่องนี้แทน

พ.ศ. 2547 มีการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการผลักดัน GMO มีตัวแทนจาก 50 บริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้องหวังผลักดันเรื่องนี้ แต่ความเห็นภายในคณะรัฐมนตรีไม่มีเอกภาพ

จนกระทั่งวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2550 มีมติกรม. ออกมาโดยระบุว่าอนุญาตให้มีการทดลองจีเอ็มโอในสถานที่ของราชการเท่านั้น แต่ต้องทำการขออนุญาตเป็นครั้ง ๆ ไป รวมทั้งต้องมีการศึกษาผลกระทบไอเอชไอเอ (EHIA) ก่อนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 67 และต้องมีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นในส่วนของบริษัทต่าง ๆ ที่พยายามผลักดันให้มีการอนุญาตเรื่องพืชจีเอ็มโอ (GMO) ในประเทศไทย จึงหันมาให้ความสำคัญกับการผลักดันให้เกิดกฎหมายความปลอดภัยทางชีวภาพ เพื่อให้เรื่องจีเอ็มโอ GMO เกิดได้ง่ายขึ้น

ข้อเท็จจริงของ GMO

- พืช GMO ให้ผลผลิตไม่ต่างจากพืชทั่วไป พืชจีเอ็มโอไม่ได้ดีกว่าพันธุ์พื้นบ้าน จากการศึกษาจนได้ข้อสรุป เมื่อปี พ.ศ. 2549 พบว่า พันธุกรรมไม่ได้มีผลต่อการเพิ่มผลผลิต
- พืชจีเอ็มโอ มีการตัดต่อและใส่ยีนส์เพื่อให้พืชต้านทานยาปราบวัชพืช และเน้นไปที่การจัดการด้วยสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเป็นหลัก
- วัชพืชสามารถปรับตัวเองให้ต้านทานกับสารกำจัดวัชพืชได้ จึงมีแนวโน้มว่าวัชพืชเพิ่มขึ้นไม่ลดลง ส่วนแมลง พบว่า การปลูกจีเอ็มโอในพื้นที่พื้นดินเอเคอร์ มีแมลงที่ต้านทานสารกำจัดแมลง และต้านทานพืชจีเอ็มโอเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรจะต้องเปลี่ยนพันธุ์พืชจีเอ็มโอทุก 4-5 ปี โดยต้องซื้อพันธุ์ใหม่ของบริษัท
- พืชจีเอ็มโอ ต้องปลูกในพื้นที่ขนาดใหญ่ ซึ่งเกษตรกรรายย่อยจะอยู่ไม่ได้ เพราะมีพื้นที่น้อย

พืชGMO กับการผูกขาดเมล็ดพันธุ์และอาหาร

- พืชจีเอ็มโอเกี่ยวข้องกับการจดสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญา เป็นการแสดงความเป็นเจ้าของเมล็ดพันธุ์ของบริษัท เมื่อยีนส์ถูกจับจอง ตีราคา กลายเป็นสิ่งที่คนทั่วไปไม่สามารถนำมาใช้ได้ อย่างอิสระ

- การผูกขาดเมล็ดพันธุ์ เป็นการผูกขาดอาหาร ทำลายความมั่นคงทางอาหาร ยกตัวอย่าง เช่น ในขณะนี้พันธุ์ข้าวโพดในประเทศสหรัฐอเมริกา มาจากมอนซานโต้ร้อยละ 80 ถั่วเหลืองร้อยละ 83 ฝ้ายร้อยละ 89 นั้นหมายความว่า เมื่อไรก็ตามถ้าเปลี่ยนไปปลูกพืชจีเอ็มโอ ก็จะมีบริษัทเดียวที่ผูกขาดเมล็ดพันธุ์ ทำให้สามารถกำหนดราคาเมล็ดพันธุ์ได้เพียงผู้เดียว ซึ่งราคาเมล็ดพันธุ์จีเอ็มโอเปรียบเทียบกับพืชทั่วไปสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด ส่วนราคาผลผลิตกลับเพิ่มขึ้นน้อยมาก
- ในประเทศสหรัฐอเมริกา บริษัทมอนซานโต้ฟ้องเกษตรกรกว่า 40 คดีเกี่ยวกับพืชจีเอ็มโอ จนกลายเป็นสถานการณ์ระดับประเทศ
- จากการศึกษา พบว่า พืชจีเอ็มโอเป็นสาเหตุการฆ่าตัวตาย และการตายของชาวนาประเทศอินเดียถึง 2 แสน 5 หมื่นคน เพราะการปนเปื้อนของพันธุกรรม การผสมข้ามแปลง การควบคุมพืชจีเอ็มโอยังเป็นปัญหา ในความเป็นจริงมนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้ ต่างจากในห้องทดลอง
- พืชจีเอ็มโอ มีความเสี่ยงในการกระจายของละอองเกสร ทำให้พันธุกรรมกระจาย หากปนเปื้อนแล้วไม่สามารถย้อนกลับไปได้ มีเพียงอย่างเดียว คือ จะต้องเผาทำลาย นี่คือ สงครามพันธุกรรม หมายความว่าใครได้รู้จักยีนส์มากกว่าก็จะครอบครองได้มากกว่า
- พืชจีเอ็มโอทำลาย ระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์
- พืชจีเอ็มโอผิดศีลธรรม ฝ่าฝืนธรรมชาติ ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของพันธุกรรม ซึ่งมนุษย์ทำได้เพียงตัดต่อ แต่ไม่สามารถควบคุมและรับมือกับผลกระทบที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

การคัดค้าน และต่อต้าน GMO ของผู้บริโภคทั่วโลก

- ทวีปยุโรป พบว่านับวันประชาชนในยุโรปต่อต้านหรือปฏิเสธอาหารจีเอ็มโอ ทั้งยุโรปตะวันตก และตะวันออกด้วย เช่น โปแลนด์
- ในสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่เป็นต้นกำเนิดจีเอ็มโอ แต่ในช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมากระแสความไม่เห็นด้วยในการบริโภคอาหารจีเอ็มโออย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน คนอเมริกัน ร้อยละ 93 ต้องการให้รัฐบาลติดฉลากจีเอ็มโอ ทำให้บรรษัทอย่างมอนซานโต้ ต้องใช้เงินมหาศาลลอบบี้เพื่อไม่ให้มีการติดฉลากจีเอ็มโอ
- ประเทศที่ไม่ยอมรับสินค้าที่เป็นจีเอ็มโอ จะมีการตรวจสอบอย่างละเอียด เช่น มะละกอ ใน ปี พ.ศ. 2547 แม้แต่ฟรุตสลัดที่มีมะละกอเป็นส่วนผสมก็ถูกตรวจ หากประเทศไทยบอกว่าจะทำพืชจีเอ็มโอ ประเทศที่เขาไม่ต้องการอาหารจีเอ็มโอก็จะคอยจับตาดูตลอดเวลา

- สหรัฐอเมริกา เคยมีการปนเปื้อนระหว่างข้าวทั่วไปกับข้าวจีเอ็มโอ ทำให้เสียตลาดยุโรป เพราะมีการตรวจสอบอย่างละเอียด แต่ผู้นำเข้าก็ไม่ซื้อจึงเป็นโอกาสของไทย ทำให้มีการส่งออกเพิ่มขึ้น ซึ่งสหรัฐฯ ต้องใช้เวลาหลายปี ในการแก้ปัญหาเรื่องนี้ แม้แต่ประเทศที่ไม่ซื้อผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ก็ตาม ก็ไม่ยอมรับข้าวจีเอ็มโอ เช่นกัน
- ประเทศไทยตอนนี้มีการติดฉลากจีเอ็มโอในอาหารที่มีถั่วเหลือง แต่ฉลากมีขนาดเล็กมากจนมองไม่เห็น มูลนิธิเพื่อผู้บริโภคมีการทำการทดสอบให้ผู้บริโภคอ่าน 200 - 300 คน แต่ไม่มีใครหาเจอ จึงมีการเสนอไปที่ อย.แล้ว อยู่ระหว่างช่วงการทบทวนการทำฉลากทั้งหมด

หาทางออกจากพืช GMO

- ขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฯ ยุติทดลองพืชจีเอ็มโอในไร่นา
- รัฐบาลควรหันมาให้ความสนใจกับการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชให้เข้มแข็ง มากกว่าการติดต่อพันธุกรรมหรือ พืช GMO เพราะประเทศไทยไม่มีฐานองค์ความรู้เหล่านั้น
- ต้องสนับสนุนการปรับปรุงพันธุ์โดยเกษตรกร ถือเป็นจุดแข็งของเกษตรกร และนักวิจัยต้องลงไปทำงานร่วมกับชุมชนอย่างแท้จริง
- ต้องสนับสนุนให้เกษตรกรมีอำนาจในการครอบครองเมล็ดพันธุ์ เพราะเมล็ดพันธุ์ ถือเป็นเรื่องความมั่นคงของชาติ การปลูกพืชจีเอ็มโอ มันคือ การทำลายแบบแผนการผลิตของเกษตรกร

รายย่อย หน่วยการผลิตของประเทศไทย คือ ครอบครัว หน่วยการผลิตของสังคม คือ ครอบครัว แต่ขณะนี้หน่วยการผลิตของครอบครัวกำลังถูกทำลายให้เปลี่ยนเป็นหน่วยบริษัท เหมือนอเมริกาที่คนส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตทางอาหาร ซึ่งอาหารเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์ที่กำลังจะถูกยึดครอง ถือเป็นปัญหาความมั่นคงของชาติ

- ให้ความสำคัญและใช้ประโยชน์จากพืชพันธุ์พื้นบ้าน เพราะเหมาะสมกับภูมิโนเวศน์ สามารถต้านทานโรคแมลง ให้ผลผลิตสูง มีคุณค่าโภชนาการ เช่น ข้าวเจ้าเหลืองที่มีความเด่นของโฟเลต ซึ่งพบที่กูดซุม เป็นข้าวกลายพันธุ์ในแปลง ควรจะมีการสนับสนุนการค้นหาค้นหาของดีในชุมชน แล้วรวบรวมไว้ มีการกำกับดูแลควบคุมร่วมกับตัวเกษตรกร ไม่ใช่ที่ศูนย์ใดศูนย์หนึ่ง ควรจะเป็นพื้นที่ที่ค้นพบ และต้องสนับสนุนการพัฒนา คัดเลือกพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์ มีการร่วมมือกันระหว่างนักวิชาการกับเกษตรกรรายย่อย อย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อให้เกษตรกรเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเองด้วย
- จากงานวิจัยหลายชิ้น พบว่า ระบบที่เหมาะสมกับเกษตรกรรายย่อย คือ เกษตรอินทรีย์ กับเกษตรกรรมยั่งยืน
- การทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ต้องประสานงานกันอย่างเป็นระบบ ยกตัวอย่าง เช่น ข้าว ถ้าเรากลับไปทานข้าวท้องถิ่น บางพันธุ์อร่อยมาก เราผ่าหน้าตัดดูอ้อมไอดีดินดูการกระจายตัวของเม็ดแป้ง มีความเชื่อมโยงของเม็ดแป้งและความอร่อย ลงลึกไปถึงการใช้ประโยชน์ อย่างข้าวมะลิแดงควรขายเป็นยา ข้าวเหลือง ควรเป็นโภชนาบำบัดสำหรับคนตั้งครรภ์หรือให้นมลูก ซึ่งต้องมีหลายหน่วยงานเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ
- สื่อมวลชนต้องช่วยกันชี้แนะว่าเรามีสิทธิจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากกว่านี้ กินอาหารปลอดภัย และพืชจีเอ็มโอไม่ใช่คำตอบ
- ผู้บริโภคจะต้องสนับสนุนเกษตรกรรายย่อยเพื่อผลิตอาหารที่ดี
